

СВЕТЛАНА ТОДОРОВА
МНОГОЛИКАТА
ФАНТАСТИКА НА ПИЕР БУЛ
ПРЕДГОВОР КЪМ СБОРНИКА
„СЪРЦЕТО И ГАЛАКТИКАТА“

chitanka.info

Сред многообразието от имена в съвременната френска проза Пиер Бул заслужено заема място на самобитен творец с оригинални идеи и собствен почерк. Автор на множество произведения в областта на фантастиката, той е познат на читателската аудитория у нас единствено с романа си „Планетата на маймуните“, публикуван в библиотека „Галактика“ през 1983 г. „Сърцето и Галактиката“ има за цел да представи белетриста Пиер Бул и като майстор на научнофантастичния разказ. Подборът на разказите и новелите е направен от сборниците „ $E=mc^2$ “ (1957 г.), „Милосърдни истории“ (1965 г.) и „Quia absurdum“ (1970 г.). Писани преди 20–30 години, днес тези произведения звучат не толкова като откривателство или находчивост в научнофантастичната литература, а остро актуално, като тревожен отклик на наболели проблеми от нашето съвремие. Създадени в епохата, когато човечеството направи своите първи крачки към осъществяването на звездните си мечти, творбите на Пиер Бул не са опит за техническо прогнозиране или за предсказване на извънземни контакти — увлечение, на което не устояха редица бележити фантасти. Последователен в своето творческо верую и хуманистични позиции, писателят, със средствата на фантастиката, изрича горчиви истини за несъвършенството на човешката природа, разкрива парадоксите на класовото общество, което добре познава. Разказите и новелите в сборника могат условно да се разделят на социално-политическа фантастика, на фантастика, в която са заложени нравствено-етични проблеми, и най-сетне — на философска фантастика.

Новелата „ $E=mc^2$ “ интригува с това, че в нея се разглежда проблем, който непрестанно вълнува мнозина фантасти — за моралната отговорност на учените пред обществото, за насоката, в която се използват научните открития. Бул ни поднася своя, оригинална трактовка на проблема. Претворявайки с художествени средства исторически факт от близкото минало — създаването на атомната бомба и трагедията на Хиросима, — авторът съумява да превърне този факт в притча с обобщено философско звучене — всяко разминаване между хуманните цели, вдъхновяващи учените, и реалното приложение на техните открития може да се окаже гибелно за човечеството. В „Дяволското оръжие“ писателят отново фокусира вниманието ни върху ядрената опасност. Още преди повече от

двадесет години Бул е предвидил, че ще настъпи денят, в който политиките сами ще се отрекат от безумната надпревара във въоръжаването. Обаче и тук той остава верен на себе си — абсурдното в ситуацията произтича от факта, че военните стигат до извода за пълното унищожение на „дяволското оръжие“ не поради човеколюбиви подбуди, а защото употребата му би ги лишила завинаги от възможността да упражняват занаята си с по-обикновени средства — конвенционалните оръжия. Актуален и изпълнен с тревога е и разказът „Последната битка“. Ползвайки една от версиите за съдбата на фашистките главатари, Бул възкресява Хитлер и Борман, за да ни напомни, че фашизмът винаги ще остане човеконенавистен, под каквито и благовидни маски да се прикрива. Чрез една неочаквана развръзка писателят акцентува върху абсурда и липсата на морал при определено политическо мислене, чиито последици са ни добре известни.

Именно тези три произведения представят социално-политическата фантастика в творчеството на Бул.

Сред творбите в сборника като че ли в „Сърцето и Галактиката“ откриваме най-вече белезите на традиционната научна фантастика — сюжетното действие се разгръща на Луната, в обсерватория, където група учени очаква сигнал от извънземен разум. Обаче приликата е само дотук. Под първия „фантастичен“ пласт в повествованието прозира горчиво-ироничната усмивка на социално ангажирания творец, който чрез езика на фантастиката засяга твърде „земни“ проблеми — за застой в научната мисъл (от скука учените провеждат спиритически сеанси), за опасността прекаленото технизирание да изличи чисто човешкото у човека. Дали вопълът на едно преливащо от нежност сърце е долетял от дълбините на Галактиката, или иде от незнайно кътче на нашата Земя? И не е ли той призив и към нас за осмисляне и преоткриване на моралните ценности, осъдени на забвение в компютъризирания ни век?

В Злополучията на змията изкусителка може би най-пълно се проявява философското кредо на писателя. Преразказвайки със завидно чувство за хумор библейския сюжет за прогонването на Адам и Ева от рая, той създава жива и убедителна пародия на библейската притча. В интерпретацията на Бул господ бог си служи с персонален компютър, а раят и адът съществуват на около 3000 свята във

Вселената. Обаче на една от планетите Ева се оказва изненадващо послушна и не се поддава на изкушението, а това изправя бог и свитата му пред непосилни трудности... Невероятните обрати на повествованието тук не са самоцел, те са подчинени на авторската идея за диалектичката връзка между нравствените категории добро и зло, за диалектиката като основа на общественото развитие. В тази творба Пиер Бул открито изразява вярата си в Човека Спасител, който сам, без помощта на бог или висша технизация, може да потърси и да намери единствено правилното разрешение на своите проблеми.

Иронични, парадоксални, сплавили лирично и гротескно, делнично и небивало, логично и абсурдно, посланията на именития френски фантаст са проникнати от тревога за бъднините на нашата Земя, от хуманизъм и надежда в човека и човешкия разум, способен да твори добро.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.